

Świadczenia na rzecz rodziny w 2017 r.

↑ 2,9 mld zł

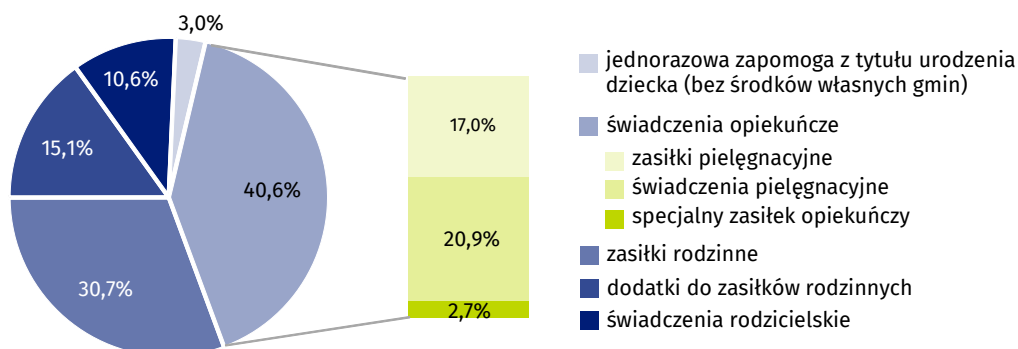
Średnio miesięcznie przeznaczono w 2017 r. na wsparcie rodzin z dziećmi

W 2017 r. w Polsce przeznaczono 34,7 mld zł na wsparcie rodzin w formie świadczeń wychowawczych (Program Rodzina 500 plus)¹, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Średnio miesięcznie na świadczenia te przeznaczono 2,9 mld zł, tj. o 2,5% więcej niż w roku poprzednim.

Świadczenia rodzinne

Na świadczenia rodzinne, mające na celu finansowe wsparcie rodzin z dziećmi i z osobami niepełnosprawnymi, w 2017 r. przeznaczono 9,9 mld zł. Ze świadczeń tych korzystało średnio miesięcznie 1 938,8 tys. beneficjentów², a przeciętnie w miesiącu wypłacono 4 441,3 tys. świadczeń. W porównaniu z 2016 r. liczba świadczeniobiorców korzystających ze świadczeń rodzinnych wzrosła o 0,9%, a kwota wypłaconych świadczeń o 5,9%. Wśród wydatków na świadczenia rodzinne, podobnie jak w poprzednich latach, dominowały wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi, czyli zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka i świadczenia rodzicielskie – 59,4% ogólnej kwoty wydatków. Natomiast wydatki na pomoc skierowaną dla osób niepełnosprawnych, czyli na świadczenia opiekuńcze, stanowiły 40,6% ogólnej kwoty wydatków.

Wykres 1. Struktura wydatków według rodzaju świadczenia rodzinnego w 2017 r.

Źródło: Krajowy System Monitoringu Świadczeń Rodzinnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Zasiłek rodzinny

W 2017 r. wypłacono zasiłki rodzinne w kwocie 3 023,4 mln zł (tj. o 2,8% więcej niż w 2016 r.). Średnio miesięcznie zasiłek rodzinny pobierało 1 119,2 tys. rodzin, tj. o 0,1% więcej niż w 2016 r. Najliczniejszą grupę wśród rodzin pobierających zasiłek rodzinny stanowiły rodziny z dwojgiem dzieci uprawnionych do zasiłku (457,3 tys. rodzin, tj. 40,9% rodzin uprawnionych do zasiłku) oraz z jednym dzieckiem (425,4 tys. rodzin, tj. 38,0% rodzin uprawnionych). Najmniej liczną grupę stanowiły rodziny z trojgiem i więcej dzieci (236,5 tys., tj. 21,1% rodzin uprawnionych). Wśród rodzin pobierających zasiłki rodzinne, rodziny pełne stanowiły 78,8% (881,8 tys. rodzin), pozostałe 21,2% to rodziny niepełne (237,5 tys. rodzin). W 2017 r. z zasiłków rodzinnych korzystało 134,1 tys. rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, co stanowiło 12,0% wszystkich rodzin pobierających zasiłek rodzinny. Rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym stanowiły 11,8% rodzin pełnych i 12,6% rodzin niepełnych.

¹ W niniejszym opracowaniu celowo nie zamieszczono informacji dotyczących świadczeń wychowawczych (Program Rodzina 500 plus). Temat ten szczegółowo został opisany w odrębnym opracowaniu sygnałnym Głównego Urzędu Statystycznego „Świadczenie wychowawcze, dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty w 2017 r. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/dzieci-i-rodzina/rodzina/swiadczenie-wychowawcze-dodatek-wychowawczy-i-dodatek-do-zryczałtowanej-kwoty-w-2017-r-3,1.html>

² Beneficjenci świadczeń rodzinnych to rodziny pobierające świadczenia rodzinne na dzieci pozostające na utrzymaniu oraz osoby pełnoletnie uprawnione do świadczeń na siebie.

20.12.2018 r.

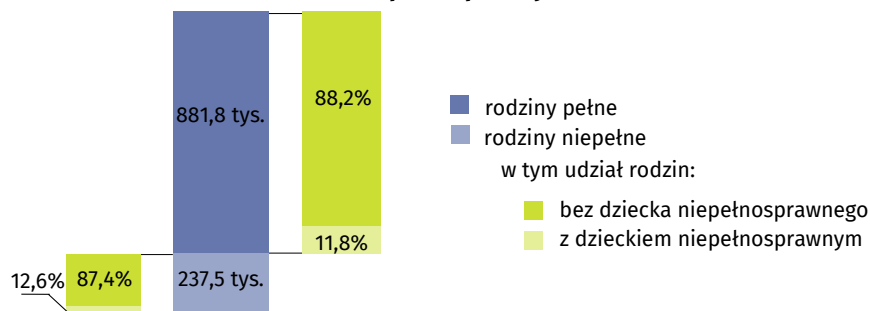
W 2017 r. 34,7 mld zł wypłacono w formie świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Kwotę 9,9 mld zł przekazano beneficjentom świadczeń rodzinnych

Do rodzin z dziećmi skierowano 59,4% wydatków na świadczenia rodzinne, a 40,6% do osób niepełnosprawnych

Zasiłek rodzinny średnio miesięcznie pobierało 1 119,2 tys. rodzin

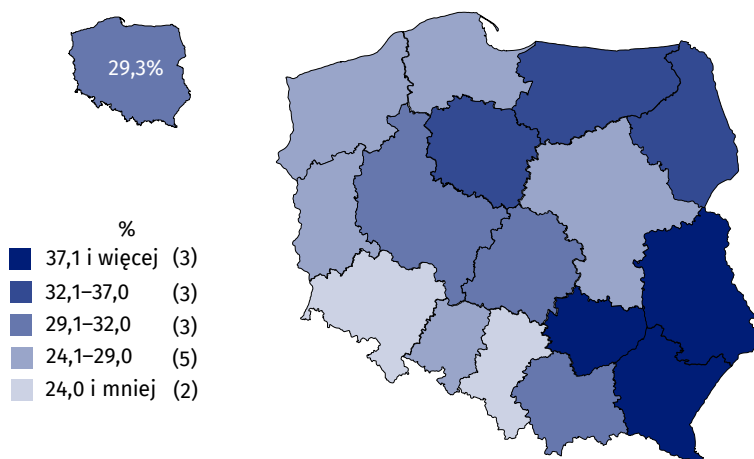
Wykres 2. Rodziny pełne i niepełne pobierające zasiłek rodzinny oraz ich struktura według udziału rodzin bez lub z dzieckiem niepełnosprawnym w 2017 r.

Źródło: Krajowy System Monitoringu Świadczeń Rodzinnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Przeciętnie miesięcznie zasiłek rodzinny wypłacano na 2 195,9 tys. dzieci, przy czym najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 6–12 lat (827,3 tys. – 37,6% ogólnej liczby dzieci z zasiłkiem rodzinnym) oraz poniżej 6 lat (670,0 tys. dzieci – 30,5% ogólnej liczby dzieci z zasiłkiem). W pozostałych grupach wieku udziały były niższe, dzieci w wieku 13–15 lat stanowiły 14,3%, w wieku 16–17 lat – 9,8%, a młodzież 18-letnia i starsza, która pozostawała na utrzymaniu głównie z powodu nauki – 7,8% wszystkich dzieci, na które wypłacano zasiłek rodzinny. Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2017 r. wynosił 29,3% i był niższy o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2016 r. Omawiany wskaźnik wykazywał znaczne zróżnicowanie terytorialne, osiągając najniższe wartości (24,0% i mniej) w dwóch województwach dolnośląskim i śląskim, a najwyższe wartości (37,1% i więcej) w województwach: lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

Mapa 1. Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2017 r.

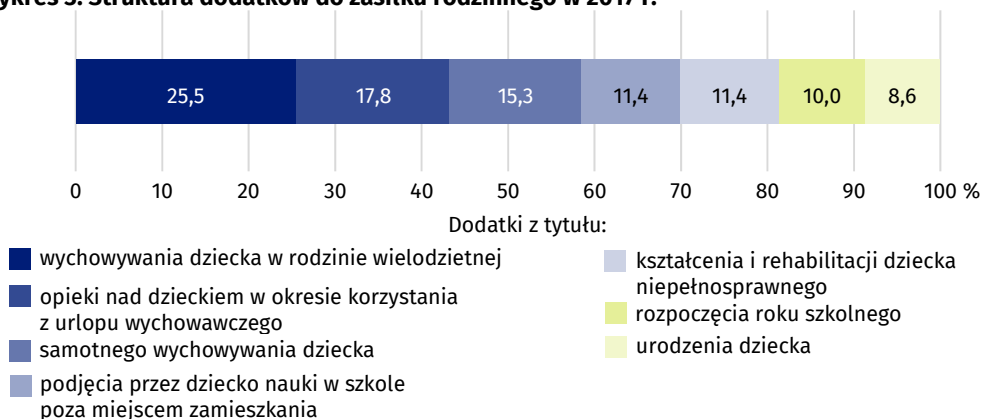
Na 29,3% dzieci w wieku poniżej 18 lat pobierany był zasiłek rodzinny

Źródło: Krajowy System Monitoringu Świadczeń Rodzinnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Rodziny korzystające z dodatków do zasiłku rodzinnego

W 2017 r. osoby pobierające zasiłki rodzinne otrzymały dodatki do tych zasiłków na kwotę 1,5 mld zł, co stanowiło 15,1% ogólnej kwoty świadczeń rodzinnych.

Wykres 3. Struktura dodatków do zasiłku rodzinnego w 2017 r.

Ponad 1/4 wydatków na dodatki do zasiłków rodzinnych stanowiły dodatki z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Źródło: Krajowy System Monitoringu Świadczeń Rodzinnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W omawianym roku średnio miesięcznie wypłacono 1 044,6 tys. tych świadczeń, czyli o 1,1% więcej niż w 2016 r.

Wydatki na dodatki do zasiłków rodzinnych sfinansowane zostały z budżetu państwa, a dodatkowo gminy z własnych środków (zgodnie z art. 15 ustawy o świadczeniach rodzinnych) wydały 11,9 mln zł na zwiększenie tych kwot.

Spośród wydatków na dodatki do zasiłków rodzinnych największą kwotę – 381,2 mln zł (25,5%) wypłacono z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a najmniejszą – 127,9 mln zł (8,6%) z tytułu urodzenia się dziecka.

Świadczenia opiekuńcze

W ogólnej kwocie świadczeń rodzinnych wypłaconych w 2017 r. – 4,0 mld zł, tj. 40,6% stanowiły świadczenia opiekuńcze skierowane do osób niepełnosprawnych. W porównaniu z 2016 r. kwota świadczeń opiekuńczych wzrosła o 7,2%, a ich udział w ogólnej kwocie świadczeń rodzinnych o 0,5 p. proc. Ponad połowę kwoty przeznaczono na świadczenia pielęgnacyjne (2,1 mld zł). Pozostała część to zasiłki pielęgnacyjne (1,7 mld zł) oraz specjalny zasiłek opiekuńczy (270,5 mln zł). Zasiłek pielęgnacyjny wypłacono średnio miesięcznie dla 912,4 tys. osób, tj. o 0,5% mniej niż w 2016 r. W strukturze zasiłków pielęgnacyjnych najwyższy udział – 74,4% stanowiły zasiłki wypłacane osobom niepełnosprawnym w wieku 16–74 lata. Zasiłki dla niepełnosprawnych dzieci w wieku poniżej 16 lat stanowiły 23,2%, natomiast dla osób, które ukończyły 75 lat – 2,4%. W omawianym roku zasiłek pielęgnacyjny wypłacono przeciętnie miesięcznie dla 211,3 tys. dzieci w wieku poniżej 16 lat. Udział dzieci niepełnosprawnych, na które rodzice otrzymywali zasiłek pielęgnacyjny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 3,4%. W 2017 r. świadczenie pielęgnacyjne³ przyznano średnio miesięcznie dla 123,2 tys. osób, a specjalny zasiłek opiekuńczy dla 43,9 tys. osób.

Na świadczenia opiekuńcze przeznaczono 4,0 mld zł

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

W 2017 r. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, tzw. „becikowe” skierowana została do rodziców 300,0 tys. dzieci, co stanowiło 74,6% ogólnej liczby urodzonych dzieci. Wydatki na wypłatę jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka finansowane z budżetu państwa wyniosły 300,0 mln zł i były niższe o 1,5% w porównaniu z 2016 r. Wśród rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka najwięcej, tj. 46,3% stanowiły rodziny z jednym dzieckiem, rodziny z dwójką dzieci – 38,4%, a rodziny wielodzietne (z trójką dzieci i więcej) – 15,3% omawianej zbiorowości. W 2017 r. wypłacono dodatkowo ponad 10 tys. zapomóg z tytułu urodzenia dziecka ze środków własnych gmin na łączną kwotę 9,3 mln zł.

Rodzice 300,0 tys. dzieci pobrali zapomogę z tytułu urodzenia dziecka (becikowe)

Świadczenie rodzicielskie

Wprowadzone od 1 stycznia 2016 r. świadczenie rodzicielskie⁴ przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. W 2017 r. wydatki na świadczenia rodzicielskie wyniosły 1 044,6 mln zł i stanowiły 10,6% wszystkich wydatków na świadczenia rodzinne, a pobierało je średnio miesięcznie 94,9 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła zarówno kwota jak i średnio miesięczna liczba wypłaconych świadczeń rodzicielskich (odpowiednio o: 21,1% i 21,6%).

Świadczenia rodzicielskie pobierało średnio miesięcznie 94,9 tys. osób

Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy opłacane są składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne. W 2017 r. na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wydano 491,9 mln zł. Składki te zostały opłacone przeciętnie miesięcznie za 135,3 tys. świadczeniobiorców. Na składki na ubezpieczenia zdrowotne wydano 87,3 mln zł, a opłacono je za 75,5 tys. świadczeniobiorców.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez Sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. W 2017 r. wypłacono 3,4 mln świadczeń z funduszu

W 2017 r. wypłacono 3,4 mln świadczeń z funduszu alimentacyjnego

³ Przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym rezygnującym z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym lub nad osobą dorosłą, której zgodnie ze zmianami obowiązującymi od 1 stycznia 2013 r. niepełnosprawność powstała nie później niż do 18 roku życia lub w trakcie nauki, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

⁴ Art. 17c ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.).

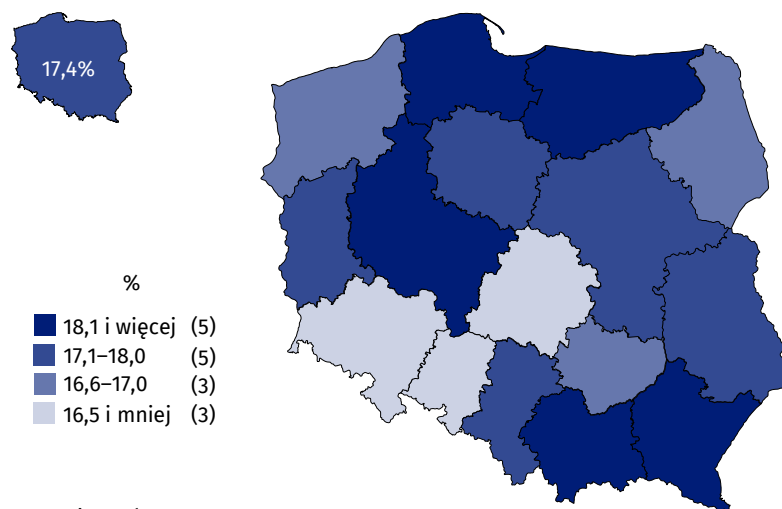
alimentacyjnego, tj. o 7,8% mniej niż w 2016 r. Świadczenia te wypłacono na łączną kwotę 1 346,7 mln zł, o 6,3% mniejszą niż w roku poprzednim. Średnio miesięcznie wypłacono 283,4 tys. świadczeń, a ich przeciętna kwota wynosiła 395,9 zł.

Ulgi prorodzinne

W 2016 r.⁵ według danych pozyskanych z Ministerstwa Finansów 4 057,6 tys. podatników skorzystało z odliczeń od podatku z tytułu ulg prorodzinnych⁶ na kwotę 5 625,0 mln zł.

W 2016 r. 17,4% podatników skorzystało z ulg prorodzinnych

Mapa 2. Udział podatników odliczających ulgę prorodzinną w ogólnej liczbie podatników mających przychód w 2016 r.

Źródło: Ministerstwo Finansów – System MF SIP-PIT 05.

W Polsce 17,4% podatników wykazujących przychód w zeznaniach PIT skorzystało z ulg prorodzinnych. W skali województw udział ten wahał się od 16,1% w województwie dolnośląskim do 19,3% w województwie podkarpackim. Łączna liczba dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci wyniosła 6,4 mln. Równocześnie 558,2 tys. podatników skorzystało z preferencyjnego opodatkowania dochodów przysługującego osobom samotnie wychowującym dzieci.

Tablica 1. Kwoty wypłaconych świadczeń na rzecz rodziny w 2017 r.

Województwa	Kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych	Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	Kwota odliczeń od podatku z tytułu ulg prorodzinnych ⁷
Polska	9 884,5	1 346,7	5 625,0
Dolnośląskie	603,5	113,3	396,0
Kujawsko-pomorskie	607,7	91,3	288,5
Lubelskie	625,6	87,6	290,8
Lubuskie	300,8	42,6	147,5
Łódzkie	603,6	80,9	349,9
Małopolskie	843,9	80,0	515,4
Mazowieckie	1 196,4	159,0	844,5
Opolskie	198,2	31,4	125,4
Podkarpackie	689,9	55,5	331,4
Podlaskie	317,3	34,1	153,2
Pomorskie	715,8	99,1	346,5
Śląskie	945,3	161,8	695,3
Świętokrzyskie	399,7	44,4	166,2
Warmińsko-mazurskie	465,3	74,7	198,0
Wielkopolskie	955,2	110,7	553,7
Zachodniopomorskie	416,2	80,1	222,9

⁵ Dane z Ministerstwa Finansów (system MF SIP-PIT 05) zawierające informacje z zeznań podatkowych PIT dla osób fizycznych przekazywane są z rocznym opóźnieniem.

⁶ Podstawa prawna: Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.).

⁷ Dane za 2016 r. patrz przypis 5.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Krakowie
Oddział w Tarnowie
Danuta Kalista
Tel: 14 68 80 204
e-mail: d.kalista@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk
Tel: 22 608 3475, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Świadczenie wychowawcze, dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty w 2017 r.](#)

[Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną w 2017 roku](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych - OCHRONA ZDROWIA, OPIEKA SPOŁECZNA I ŚWIADCZENIA NA RZECZ RODZINY](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Beneficjenci świadczeń rodzinnych](#)

[Świadczenie z funduszu alimentacyjnego](#)

[Podatek dochodowy od osób fizycznych](#)